

أصول الحديث

BEYKUNİYYE MANZUMESİ TERCÜMESİ

حديث

المكتبة الخضراء

Mektebetül Hadra

www.mektebetulhadra.com

Hazırlayan: Ömer Necati

Ankara 1985

اصول الحديث

**BEYKUNİYYE MANZUMESİ
TERCÜMESİ**

عمر نجاني

BEYKUNIYYE MANZUMESİ TERCÜMESİ (USULÜL HADİS)

عمر بن محمد بن فتوح البيقوني

أَبْدَأُ بِالْحَمْدِ مُصَلِّيًا عَلَى = حَمْدِ خَيْرِ نَبِيِّ أَرْسَلَا
وَذِي مِنْ أَقْسَامِ الْحَدِيثِ عَدَهُ = وَكَلِّ وَاجِدِ أَتَيْ وَعَدَهُ
أَوَّلُهَا الصَّحِيحُ وَهُوَ مَا اتَّصَلَ = إِسْنَادُهُ وَلَمْ يَشُدَّ أَوْ يَغْلُ
يُرْوِيهِ عَدْلٌ ضَائِعٌ عَنْ مِثْلِهِ = مُعْتَمِدٌ فِي ضَبْطِهِ وَنَقْلِهِ
وَالْحَسَنُ الْمَعْرُوفُ طَرَفًا وَغَدَتْ = رَجَالُهُ لَا كَالصَّحِيحِ اشْتَهَرَتْ
وَكُلُّ مَا عَنْ رَتَبَةِ الْحَسَنِ قَصُرَ = فَهُوَ الضَّعِيفُ وَهُوَ أَقْسَامًا كَثُرَ
وَمَا أَضْيَفَ لِلنَّبِيِّ الْمَرْفُوعُ = وَمَا لَتَابِعٍ هُوَ الْمَقْطُوعُ
وَالْمُسْنَدُ الْمَتَّصِلُ الْإِسْنَادُ = مِنْ رَأْيِهِ حَتَّى الْمُصْطَفَى وَلَمْ يَنْ
وَمَا يَسْمَعُ كُلُّ رَأْيٍ يَتَّصِلُ = إِسْنَادُهُ لِلْمُصْطَفَى قَالِ الْمَتَّصِلُ
مُسْلَسِلٌ قُلْ مَا عَلَى وَصْفِي أَتَى = مِثْلُ أَمَّا وَاللَّهِ أَنْبَاءِي الْفَتَى
كَذَاكَ قَدْ حَدَّثَنِيهِ قَائِمًا = أَوْ بَعْدَ أَنْ حَدَّثَنِي تَبَسُّمًا
عَزِيزٌ مَرُويَ اثْنَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةً = مَشْهُورٌ مَرُويَ فَوْقَ مَا ثَلَاثَةً
مُعْنَعٍ كَعَنْ سَعِيدٍ عَنْ كَرَمٍ = وَمَبْهُمٍ مَا فِيهِ رَأَى لَمْ يَسْمَعْ
وَكُلُّ مَا قُلْتُ رَجَالَهُ عَلَا = وَضِدَهُ ذَلِكَ الَّذِي قَدْ نَزَلَا
وَمَا أَضَفْتُهُ إِلَى الْأَصْحَابِ مِنْ = قَوْلِي وَفَعَلٍ فَهُوَ مُوقُوفٌ زَكَنَ
وَمُرْسَلٌ مِنْهُ الصَّحَابِيُّ سَقَطَ = وَقُلْ غَرِيبٌ مَا رَوَى رَأَى قَطُّ
وَكُلُّ مَا لَمْ يَتَّصِلْ بِحَالٍ = إِسْنَادُهُ مِنْ قَطْعِ الْأَوْصَالِ
وَالْمَعْضَلُ السَّاقِطُ مِنْهُ اثْنَانِ = وَمَا أَتَى مُدْلِسًا نَوْعَانِ
الْأَوَّلُ الْأَسْفَاطُ لِلشَّيْخِ وَأَنْ = يَنْقَلِ عَمَّنْ قَوْقَهُ يَعْنِ وَأَنْ
وَالثَّانِ لَا يَسْقُطُهُ لَكِنْ يَصِفُ = أَوْصَافُهُ يَمَّا يَهْ لَا يَنْعَرَفُ
وَمَا يَخَالِفُ ثِقَةً يَهْ الْمَلَا = قَالِ الشَّاذُّ وَالْمَقْلُوبُ قِيسَانِ تَلَا
إِبْدَالِ رَأَى مَا يَرَى أَوْ قِيسَمُ = وَقَلْبُ إِسْنَادٍ لِمَتْنِ قِيسَمُ
وَالْفَرْدُ مَا قِيدَتْهُ بِثِقَةٍ = أَوْ جَمِيعُ أَوْ قِصَرُ عَلَى رَوَايَةٍ
وَمَا يَعْلَمُ غَمُوضٌ أَوْ خَفَا = مُعَلَّلٌ عِنْدَهُمْ قَدْ عَرَفَا
وَذُو إختِلَافٍ سَنَدٍ أَوْ مَتْنٍ = مُضْطَرِبٌ عِنْدَ أَهْلِ الْفَنِّ
وَالْمُدْرَجَاتُ فِي الْحَدِيثِ مَا أَتَتْ = مِنْ بَعْضِ أَلْفَاظِ الرِّوَاةِ اتَّصَلَتْ
وَمَا رَوَى كُلُّ قَرِينٍ عَنْ أَخِيهِ = مُدْبِجٌ قَاعَرَفَهُ حَقًّا وَأَنْتَجَهْ
مُتَّفِقٌ لَفْظًا وَخَطَا مُتَّفِقٌ = وَضِدَهُ فِي مَا ذَكَرْنَا الْمَفْتَرِقُ
مُؤْتَلِفٌ مُتَّفِقٌ الْخَطَّ قَطُّ = وَضِدَهُ مُخْتَلِفٌ قَاخَشَ الْغَلَطُ
وَالْمِنْكَرُ الْفَرْدُ يَهْ رَأَى غَدَا = تَعْدِيلُهُ لَا يَجْمِلُ التَّنْقِيدَا
مَتْرُوكُهُ مَا وَاجِدَ يَهْ انْفَرَدَ = وَأَجْمَعُوا لِضَعْفِهِ فَهُوَ كَبْرَدُ
وَالْكُذِبُ الْمُخْتَلَفُ الْمَصْنُوعُ = عَلَى النَّبِيِّ قَدْ ذَلِكِ الْمَوْضُوعُ
وَقَدْ أَتَتْ كَالْجَوْهَرِ الْمَكْنُونُ = سَمِيَّتُهَا مِنْظُومَةُ الْبَيْقُونِي
فَوْقَ الثَّلَاثِينَ بِأَرْبَعِ أَتَتْ = أَقْسَامُهَا تَمَّتْ بِخَيْرِ خِيَمَتْ

Bismillahirrahmanirrahıym

- 1-Hamd ile başlıyorum , gönderilmiş Nebilerin en hayırlısı Hz.Muhammed ‘e salat ve selam olsun.
- 2-Hadisın kısımları pek çoktur, her biri aşağıda zikredilmiştir.
- 3-Evvelkisi **sahih** tir, Onun isnadı muttasıldır, şazdan ve illetten beridir.
- 4-Onu adl ve zabıt olan raviler kendileri gibi adl ve zabıt olan ravilerden rivayet eder. Sahih hadis, zabtı ve nakli hususunda mutemettir.
- 5-**Hasen** hadisin , yolları ma’ruftur, Onun ricali sahih hadis ricali gibi iştihar etmemiştir.
- 6-Her bir hadis ki hüsn rütbesinde noksanlık vardır, o hadis **zayıf** tır, ve zayıf hadisin pek çok kısmı vardır.
- 7-Nebiy’e (as) izafe edilen hadis **merfu** dur, Tabiuna izafe edilen hadis ise **maktu** dur.
- 8-**Müsned** hadis muttasılul isnaddır, ta Hz.Mustafa’ya (as) ulaşınca kadar ravilerinde fasıla yoktur.
- 9-Her bir ravinin bizzat işitmesi ile Hz.Mustafa’ya (as) isnadı ittisal eden hadis ise **Muttasıl** dır.
- 10-**Müsel** sel hadis “ema vallahi bana haber verdi bir feta,
- 11-ve keza bana onu söyledi ayakta iken veya bana söyledikten sonra tebessüm etti...” benzeri vasıfları vardır.
- 12-**Aziz** hadis, iki veya üç raviden rivayet edilendir . **Meşhur** hadis , üçten fazla raviden mervi olandır.
- 13-**Muannan** hadise misal, “ Sai d’den, Keremden..” gibi sözlerdir. **Mübhem** hadiste ismi söylenmeyen bir ravi vardır.
- 14-Herbir hadis ki onun senedindeki ravi sayısı azdır, Ona **âli** derler, Bunun zıddı, yani ravi sayısı çok olan hadislere **nâzil** denir.
- 15-Ashabı Kirama söz ve fiil yönünden izafe edilen hadislere **mevkuf** denir. Bunu bil ve anla !
- 16-**Mürsel** hadis , sahabenin senedden düştüğü hadistir, bir ravinin tek başına rivayet ettiği hadise de **garib** de !
- 17-Her bir hadis ki ittisal üzere olmaz onun isnadı **munkatiul evsal** oldu.
- 18-**Mudal** olan hadisten iki ravi düşmüştür , **Müdelles** iki nevi üzere geldi
- 19-Evvelkisi, hadis senedinden şeyhin düşürülmesi ve şeyhin fevkinde bir raviden “an” ve “en” lafızları ile nakledilmesidir.
- 20-İkincisi, ondan ravi sakıt olmadı, lakin, ravi,, bilinmeyen bir vasıfla vasıflandırıldı,
- 21-Bir siga ravinin, topluluğa muhalefet ettiği hadise **şaz** denir, **Meklub** iki kısımdır, oku !
- 22-Birinci, kısım bir ravinin başka bir ravi ile değiştirilmesi ve ikinci kısım da metin için isnadın kalb edilmesi,

- 23-**Ferd** , bir siga ravi ile veya topluluk ile kayıtlamadığın veya rivayetinde kasr olan hadistir.
- 24-Açık olmayan ve gizli bir illeti olan hadis **muallel**dir, bu gizli illet ariflerce bilinir.
- 25-Senedde veya metinde ihtilaf varsa , hadis usulü alimlerincede **muzdarib** hadis diye adlandırılır.
- 26-Hadisde **mudrecat** , ravilerin bazı sözlerinin hadise ittisalidir.
- 27-Her 'karin' in , kardeşinden rivayet ettiği hadise **müdebbec** denir. Bunu bil !
- 28-Lafız ve ve hat olarak ittifak eden hadsilere , **müttefik**, Lafız ve hat olarak ittifak etmeyenlere de **müfterik**, denir.
- 29-Sadece 'hat' ta ittifak edene **mu'telif** denir, bunun zıddına da **muhtelif** dir ve fahişelgalattır.
- 30-**Münker**ul ferd hadiste , bir ravi vardır ki , onun ta'dili sonucunda, hadiste teferrud etmesi rededilmiştir.
- 31-**Metruk** hadiste infirad eden bir ravi vardır ki , o ravinin, za'fında ulema cem oldu. O red edilmiştir.
- 32-Nebi (as) üzerine yalan uydurmak ise **mevdu**'dur.
- 33-Cevher-i meknun gibi olan bu manzumeye *Manzumetül Beykuni* ismini verdim.
- 34-Otuz dört beyt burada tamam oldu.